

Saarioinen

2002

Saarioinen Oy

Vuosikertomus 1.1.2002–31.12.2002

Sisältö

Vuosi 2002 lyhyesti	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Saarioinen-konserni	6
Liiketoiminta	8
Markkinakatsaus	11
Henkilöstö	14
Ympäristö	16
Hallituksen toimintakertomus	18
Konsernituloslaskelma	19
Konsernitase	20
Rahoituslaskelmat	21
Emoyhtiön tuloslaskelma	22
Emoyhtiön tase	23
Liitetiedot	25
Voitonjakoehdotus	34
Tilintarkastuskertomus	35
Konsernin avainluvut graafisesti	36
Yhteystiedot	38

Vuosi 2002 lyhyesti

- Konsernin liikevaihto vuonna 2002 pysyi edellisvuotisella tasolla ja oli 268 miljoonaa euroa. Liikevoitto ja tulos kasvoivat.
- Konsernin kokonaisinvestoinnit olivat 18 miljoonaa euroa.
- Saarioinen Eesti OÜ osti syyskuussa 2002 osake-enemmistö AS Melecosta. Kaupan myötä Saarioisten tuotanto käynnistyi myös kotimaan ulkopuolella. Meleco valmistaa tuotteita Maestro- tuotemerkillä Viron markkinoille.
- Konsernin keskuslähettämön rakentaminen jatkui suunnitelmien mukaisesti. Lähettämön harjannostajaisia vietettiin syyskuussa 2002 ja käyttöön se otetaan kesällä 2003.
- Markkinaosuudet kehittivät hyvin niissä tuoteryhmissä, jotka muodostavat Saarioisten liiketoiminnan ytimen.
- Verkkopalveluiden kehittäminen jatkui voimakkaana ja Saarioisten uudet www-sivut julkaistiin elokuussa 2002. Sisällöltään entistä monipuolisemmat ja helpokäyttöisemmät sivut palvelevat kaikkia sidosryhmiä.

TILINPÄÄTÖKSEN AVAINLUVUT

	2002	2001	2000	1999	1998
Liikevaihto (mEUR)	267,8	268,3	250,7	233,8	213,7
Liikevaihdon muutos	-0,2 %	+7,0%	+7,2%	+9,4%	+5,1%
Liikevoitto (mEUR)	19,7	15,6	11,5	9,6	9,5
% liikevaihdosta	7,3 %	5,8 %	4,6 %	4,1%	4,5 %
Tulos ennen satunnaisia eriä (mEUR)	19,0	13,9	10,5	10,1	8,3
% liikevaihdosta	7,1 %	5,2 %	4,2 %	4,3 %	3,9%
Nettoinvestoinnit (mEUR)	18,3	10,9	18,5	9,7	11,1
Sijoitetun pääoman tuotto	14,3 %	11,6 %	10,4 %	8,8 %	8,2 %
Maksuvalmiussuhde *	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2
Omavaraisuusaste *	52,6 %	50,5 %	49,0 %	47,5 %	46,6 %
Korolliset nettovelat (mEUR) *	24,6	21,3	29,0	29,0	33,5
% liikevaihdosta	9,2 %	7,9 %	11,6 %	12,4 %	15,7 %
Henkilöstö keskimäärin	2116	2092	2064	1989	1881

* kauden lopussa

Toimitusjohtajan katsaus

Elintarviketeollisuudessa ei vuonna 2002 kotimaan toimintojen osalta saavutettu edellisvuoden kaltaisia kasvulukuja, ja alan kokonaisarvosanaksi voidaan antaa enintään tyydyttävä. Saarioinen-konsernille vuosi oli kaksijakoinen – liikevaihto pysyi ennallaan, mutta tulos kasvoi merkittävästi.

Konsernin liikevaihto vuonna 2002 pysyi edellisvuotisella tasolla ja oli 268 miljoonaa euroa. Liikevaihdon ennakoitua huonompaa kehitystä selittää osittain liiketoiminnassa tapahtunut rakenteellinen muutos, kun vuosi sitten luovuin jätteenvalmistuksesta. Liikevoiton ja tuloksen osalta Saarioisten luvut ovat positiivisia. Konsernin liikevoitto oli 19,7 miljoonaa euroa eli 4,1 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Tulos ennen satunnaisia eria kasvoi 37 prosenttia ja oli 19,0 miljoonaa euroa.

Kaikkien Saarioisten tuotannollisten tytäryhtiöiden tulosmenestys oli viime vuonna hyvä. Erityisen positiivista oli Liha-Saarioisten suhteellinen tulosparannus. Lihateollisuuden tulokset ovat kohentuneet kautta linjan, mutta ylikapasiteetin ja kovan hintakilpailun takia kannattavuus on yhä muuta elintarviketeollisuutta huonommalla tasolla. Konsernissa valmisruoka- ja siipikarjatuotteita valmistava Ruoka-Saarioinen menestyi odotetulla tavalla ja saavutti selvää kasvua sekä myynnin volyymeissa että katteissa. Myös Saarioisten Säilykkeen vuosi oli positiivinen ja liikevaihto kasvoi.

Liiketoiminnan kehittämisen kannalta viime vuoden merkittävimpiin tapahtumiin kuuluu Saarioisten etabloituminen Viroon. Konserniin kuuluva Saarioinen Eesti OÜ osti syksyllä 2002 osake-enemmistön tuoreita valmisruokia valmistavasta AS Melecosta. Yhtiön liiketoiminta kehittyi loppuvuoden 2002 aikana hyvin ja myynti Virossa kävi jopa odotettua paremmin. Jatkossa yhteinäisyyttä ja kustannustehokkuutta Baltian toiminnalle haetaan yhdistämällä Saarioinen Eestin ja AS Melecon myynti, markkinointi ja logistiikka. Tavoitteemme on sekä paikallisen tuotantovolyymin lisääminen että panostus omien tuotteidemme vientiin ja markkinointiin Virossa.

Investointeja Saarioisilla tehtiin viime vuonna laajennuksiin, saneerauksiin ja laitteisiin edellisvuotta

enemmän. Vuoden 2002 kokonaisinvestoinnit olivat 18,3 miljoonaa euroa. Puolet investointierästä kohdistui Valkeakoskelle kesällä 2003 valmistuvaan keskuslähettämöön, jonka valmistuminen ja ylösajo ovat vielä kuluvanakin vuonna Saarioisten merkittävin investointi. Kesällä käyttöön vihittävä lähettämö parantaa koko konsernin logistiikkaa entisestään ja rationalisoi toimintaa. Odotukset ovat korkealla, mutta täysimääräisinä keskuslähettämöstä saatavat hyödyt näkyvät vasta vuonna 2004.

Sekä vähittäiskauppa- että HoReCa-sektorilla kilpailu jatkui kireänä. HoReCa-sektorilla markkinat polkivat viime vuonna paikallaan ja se vaikutti myös Saarioisten liiketoiminnan kehittymiseen. Myös alalla edelleen jatkunut asiakaskunnan keskittyminen ja ketjuuntuminen ovat asettaneet uusia haasteita. Saarioinen säilytti kuitenkin asemansa suurkeittiömarkkinoilla lähes 30 prosentin kokonaisuudellaan.

Vähittäiskaupan puolella menestyimme markkinaosuuskilpailussa hyvin niissä tuoteryhmissä, jotka muodostavat Saarioisten liiketoiminnan ytimen. Lippulaivamme on tuoreiden valmisruokien tuoteryhmä, jossa olemme edelleen selvä markkinajohtaja lähes 43 prosentin osuudella. Kilpailu myynti- ja markkinaosuuksista kiristyy kuitenkin koko ajan ja tulevaisuudessa osuuksista on kilpailemassa yhä useampia tahoja.

Elintarviketeollisuuden näkökulmasta vähittäiskaupassa on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Sekä kaupan omien merkkien lisääntyminen että kansainvälisten kauppaketjujen asettuminen Suomeen aiheuttavat hintapaineita. Pärjätäkseen markkinoilla kotimainen, korkealaatuisia merkkituotteita valmistava elintarviketeollisuus joutuu nyt todella miettimään tulevaisuuden toimintastrategioitaan ja vahvuuksiaan. Pitkällä aikavälillä pelkkä hintakilpailu ei palvele ketään elintarvikeketjun toimijoista.

Saarioisten henkilöstömäärä on noussut viime vuosina tasaisesti ja kasvoi taas muutamalla kymmenellä. Vuonna 2002 Saarioisissa työskenteli keskimäärin 2116 henkilöä. Panostus koulutus- ja kehittämistoimintaan on jatkunut eri puolilla konsernia aktiivisena, ja teemme määrätietoista työtä varmistaaksemme henkilöstön jaksamisen ja viihtyvyyden.

Myös ympäristöasioissa on otettu taas yksi merkittävä askel eteenpäin. Systemaattista ympäristötyötä Saarioisilla on tehty jo pitkään, ja kuluvana vuonna julkaisemme ensimmäisen keskeisille sidosryhmillemme suunnatun kattavan ympäristöraportin.

Saarioisten liiketoiminta perustuu jatkuvan ja hallitun kasvun strategialle. Konsernin taloudellinen tilanne ja suhteellinen kannattavuus on erittäin hyvä, vaikka emme päättäneellä tilikaudella kaikkia tavoitteitamme saavuttaneetkaan. Toiminnan kehittämiselle on vankka pohja ja liiketaloudelliset tavoitteemme vuodelle 2003 ovatkin mennyttä vuotta haasteellisemmat.

Kiitän lämpimästi koko konsernin henkilöstöä menestyksekkästä työstä ja kaikkia asiakkaitamme hyvin jatkuneesta yhteistyöstä.

Erkki Isokangas
Toimitusjohtaja
Saarioinen Oy

Saarioinen-konserni

Saarioinen on kotimainen, yksityisessä omistuksessa oleva elintarvikealan konserni. Yhtiön toiminta käynnistyi Sahalahdella Saarioisten kartanossa jo 1940-luvulla. Osakeyhtiömuotoinen toiminta alkoi vuonna 1955 ja nykyiseen muotoonsa konserni yhtiöitettiin vuonna 1992. Tänäpäin konserniin kuuluvat emoyhtiö Saarioinen Oy:n lisäksi kotimaassa toimivat tytäryhtiöt Ruoka-Saarioinen Oy, Liha-Saarioinen Oy ja Saarioisten Säilyke Oy. Kotimaan ulkopuolella toimivat Saarioinen Eesti OÜ ja AS Meleco Virossa sekä Finnsaar AB Ruotsissa. Vuonna 2002 konsernissa työskenteli keskimäärin 2116 henkilöä.

Konsernin toimintaa johtaa emoyhtiö Saarioinen Oy:n hallitus. Hallituksen puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja Juhani Avotie (Artekno Oy) ja varapuheenjohtajana vuorineuvos Pentti Avotie. Jäseninä ovat toimitusjohtaja Erkki Isokangas (Saarioinen Oy), hallintojohtaja Erkki P. Tavi (Saarioinen Oy), talousjohtaja Heikki Hyttönen (Saarioinen Oy) ja toimitusjohtaja Kari Tupele (Ruoka-Saarioinen Oy).

Yhtiöt ja tuotteet

Saarioisten toiminta on osa pelloilta pöytään -elintarvikeketjua. Konsernilla on vahvat sidokset alkutuotantoon ja sopimustuotanto on yksi toiminnan peruspilareista. Saarioisten yhteistyökumppanit – sopimusviljelijät, -kasvattajat ja alihankkijat – tuottavat suuren osan käytetyistä raaka-aineista. Viljelijät tuottavat kasviksia ja marjoja vuosittain noin 22 miljoonaa kiloa. Broilertuotannon puolella Saarioinen tekee yhteistyötä 26 sopimuskasvattajan kanssa, jotka tuottavat noin 33 000 broileria päivittäin. Sian- ja naudanlihaa käsitellään tuotantolaitoksissa vuosittain lähes 20 miljoonaa kiloa.

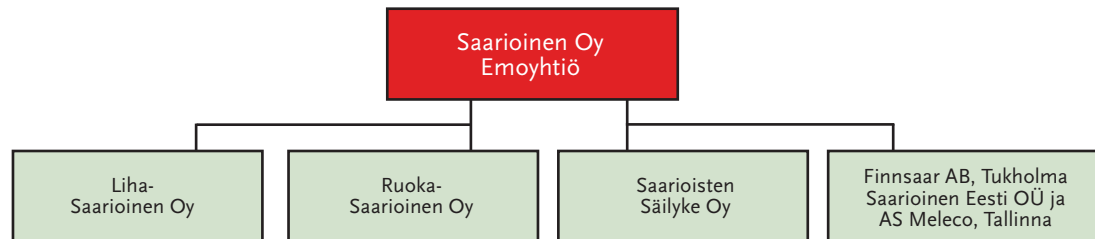
Saarioisten päämääränä on tarjota hyvänmakuisia, kysyntää vastaavia sekä helposti käytettäviä ja turvallisia elintarvikkeita. Tärkeitä tuoteryhmiä ovat mm. valmisruoka, marja- ja vihannessäilykkeet sekä siipikarja- ja

lihatuotteet. Sahalahdella toimivassa Ruoka-Saarioinen Oy:n valmisruokatehtaassa ja broilerteurastamossa tuotetaan pääasiallisesti valmisruokia ja siipikarjatuotteita. Liha-Saarioinen Oy toimii Valkeakoskella ja Jyväskylässä. Valkeakosken tehtaalla valmistetaan sekä leipomottä lihatuotteita. Jyväskylässä toimivan teurastamon ja lihanjalostuslaitoksen tuotannossa ovat mm. kuluttajapakatut lihat sekä muut raa'at lihatuotteet. Saarioisten Säilyke Oy toimii Huittisissa. Yhtiö jalostaa marja- ja vihannesraaka-aineita ja tuotevalikoimiin kuuluvat mm. hillot, mehut, vihannessäilykkeet, salaattit, jälkiruoat sekä salaatti- ja grillauskastikkeet. Tallinnassa toimiva AS Meleco valmistaa vihannestuotteita, pizzoja ja laatikko-ruokia Viron markkinoille.

Asiakkaat ja markkina-alueet

Saarioinen markkinoi tuotteitaan vähittäiskaupan ja suurkeittiöiden kautta kuluttajille. Toiminnan painopiste on kotimarkkinoilla. Pääasialliset asiakasryhmät Suomessa ovat vähittäiskauppa, HoReCa-sektori (hotels, restaurants, catering) sekä teollisuus. Vuonna 2002 konsernin tuotteista myytiin 61 prosenttia vähittäiskauppa-sektorille. HoReCa-sektorin osuus oli noin 30 prosenttia ja teollisuudelle myytiin vajaa 8 prosenttia koko tuotannosta.

Suomen ulkopuolella Saarioisten päämarkkina-alueita ovat Baltian maat, Ruotsi, Norja, Saksa ja Venäjä. Vuonna 2002 konserni käynnisti myös tuotannon Suomen ulkopuolella. Tallinnassa toimiva AS Meleco valmistaa tuotteita Viron markkinoille omalla Maestro-tuotemerkillä.

Saarioisten toimintaympäristö vuonna 2002.

Saarioisten pääkonttori sijaitsee Tampereella. Myyntikonttoreita konsernilla on Vantaalla, Tukholmassa ja Tallinnassa. Tuotantolaitokset sijaitsevat Sahalahdella, Huittisissa, Valkeakoskella ja Jyväskylässä. Tallinnassa AS Meleco valmistaa tuotteita Viron markkinoille.

Liiketoiminta

Saarioinen-konsernin liikevaihto vuonna 2002 oli 268 miljoonaa euroa. Myynnillisesti yhtiöiden osuudet jakautuvat seuraavasti: Liha-Saarioisten osuus vuonna 2002 oli 41 prosenttia, Ruoka-Saarioisten 39 prosenttia ja Saarioisten Säilykkeen 18 prosenttia. Loput kaksi prosenttia kertyi muusta myynnistä. Viimeisten viiden vuoden aikana osuuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Liha-Saarioinen Oy

Liha-Saarioisten molempien yksiköiden, sekä Valkeakosken ruokatehtaan että Jyväskylän lihanjalostuslaitoksen, tuottavuus ja tulos kehittyivät vuonna 2002 hyvin. Kokonaisuutena yhtiön liikevaihdon kehitys ei tuloskasvusta huolimatta saavuttanut sille asetettuja tavoitteita. Liikevaihto vuonna 2002 oli 115,2 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä kasvoi usealla kymmenellä ja yhtiön palveluksessa työskenteli viime vuonna keskimäärin 719 henkilöä.

Liha-Saarioisten kokonaisinvestoinnit vuonna 2002 olivat noin 4 miljoonaa euroa. Pääosa investoinneista kohdistui tuotannon kehittämiseen ja tuottavuutta parantaviin kohteisiin.

Lihamarkkinoilla kova kilpailutilanne

Naudanlihan tuotannossa ja kulutuksessa ei vuonna 2002 tapahtunut merkittäviä muutoksia. Luvut osoittavat, että kuluttajien luottamus suomalaisen naudanlihaan on säilynyt hyvänä. Suomalaisille nautateurastamoille BSE-testi ja siihen liittyvät toimenpiteet aiheuttavat kuitenkin suuria kustannuksia ja runsaasti lisätyötä. Liha-Saarioinen on onnistunut osittain kompensoimaan lisäkustannuksia keskittämällä kaiken tuorelihatuotannon Jyväskylän lihanjalostuslaitokseen.

Sianlihamarkkinoilla jatkui viime vuonna äärimmäisen kova kilpailutilanne. Vaikka sianlihan kulutus säilyi edellisvuotisella tasolla, kotimaan tuotanto kasvoi kuitenkin noin kuudella prosentilla. Tämä aiheutti tuottajahintojen merkittävän laskun ja sianlihan viennin kasvun. Ennusteiden mukaan sianlihan tuotanto tulee Suomessa edelleen kasvamaan kuluvan vuoden aikana ja sianlihan ylitarjonta EU-markkinoilla lisääntyy. Vi-

meistään vuoden 2004 alkupuolella on kuitenkin odotettavissa tuotannon lasku ja hintatason kääntyminen nousuun.

Koska tuorelihan hintatason ei odoteta vielä kääntyvän selkeään nousuun, ovat Liha-Saarioisten liiketaloudelliset tavoitteet vuodelle 2003 maltilliset. Markkinoiden kovasta kilpailutilanteesta huolimatta yhtiö hakee kasvua sekä liikevaihdolle että tulokselle.

Ruoka-Saarioinen Oy

Ruoka-Saarioisten liikevaihto pysyi edellisvuotisella tasolla huolimatta jäkiruokatuotannon siirtymisestä Saarioisten Säilykkeelle ja oli 110,2 miljoonaa euroa. Yhtiön tulos säilyi hyvänä, sillä tuottavuuskehitystyössä onnistuttiin kaikilla osa-alueilla erittäin hyvin. Ruoka-Saarioisten myyntivolyymi kasvoi yli neljä prosenttia sekä valmisruuan että broilerin myynnin osalta.

Ruoka-Saarioisten kokonaisinvestoinnit olivat viime vuonna noin 4 miljoonaa euroa. Suurin osa investoinneista kohdistui kone- ja laitehankintoihin, rakennusinvestointeja tehtiin lihaosaston saneeraukseen sekä yleisten tilojen ja sosiaalitilojen kohentamiseen. Henkilöstöä yhtiön palveluksessa oli keskimäärin 803.

Valmisruoan ja broilerin kysyntä kasvaa edelleen

Sekä valmisruuan että broilerin kysynnän kehitys jatkui vuonna 2002 myönteisenä ja Ruoka-Saarioinen säilytti hyvin markkina-asemansa. Kysynnän arvioidaan pitkäläkin aikavälillä kehittyvän positiivisesti ja se luo tarpeen myös tuotantokapasiteetin kasvattamiselle. Kuluvan vuoden aikana tulevia investointitarpeita arvioidaankin ennen kaikkea rakennusinvestointien ja niiden sijoituspaikkojen näkökulmasta.

Kotimaisen valmisruoan suosio markkinoilla kasvaa edelleen ja tuoreiden valmisruokien kokonaismarkkinat kehittyivät viime vuonna lähes yhdeksän prosenttia. Hinnaerotusten läpivienti oli kuitenkin vuonna 2002 rauhattoman markkinatilanteen takia vaikeaa. Markkinatilanteen uskotaan edellisvuoteen verrattuna rauhoittuvan, kun kauppa ja teollisuus pystyvät paremmin arvioimaan asemansa suhteessa muuttuvaan kilpailukenttään. Tuo-

reiden valmisruokien osalta myös viennin odotetaan kehittyvän positiivisesti.

Ruoka-Saarioisten liiketaloudelliset tavoitteet on asetettu kasvavien markkinoiden mukaisesti ja yhtiön tuloksen odotetaan pysyvän hyvällä tasolla myös kuluvana vuonna.

Saarioisten Säilyke Oy

Saarioisten Säilykkeen liikevaihto vuonna 2002 oli 47,5 miljoonaa euroa ja kasvua edelliseen vuoteen kertyi 6 prosenttia. Liikevaihdon kasvu johtui pääasiassa marjajälkiruokatuotannon siirrosta Ruoka-Saarioisilta Huittisiin. Tilikauden liikevoitto säilyi hyvällä tasolla ja oli 4,0 miljoonaa euroa. Positiiviseen tuloskehitykseen vaikutti mm. tehtaan kustannustehokas toiminta. Henkilöstöä Saarioisten Säilykkeellä työskenteli vuonna 2002 keskimäärin 344.

Vuoden 2002 suurin toiminnallinen muutos Huittisissa oli marjajälkiruokatuotannon sisäänajo. Investoinnit kohdistuivat pääasiassa uusien koneiden hankintaan ja käytössä olevien tuotantolinjojen toiminnan tehostamiseen. Investointeja tehtiin kaikkiaan noin 2 miljoonalla eurolla.

Voimakasta tuotekehitystä vuonna 2003

Saarioisten Säilykkeen tuoteryhmissä Saarioinen on vähittäiskauppapuolella edelleen markkinajohtaja salaattija maustekastikkeilla sekä punajuurijä ja kurpitsasäilykkeillä. Kaikki tuoteryhmät eivät kuitenkaan kehittyneet vuonna 2002 odotetulla tavalla, sillä markkinaosuuksia menetettiin erityisesti majoneesisalaateissa. Kuluvana vuonna painopiste onkin erityisesti tuotekehityksessä. Tavoitteet tuotekehityksessä ovat korkealla sekä uusien että jo markkinoilla olevien tuotteiden suhteen. Yhtiössä jatketaan tuoteryhmien arvoanalyysijä, joiden pohjalta tuotevalikoimaa muokataan entistä paremmin kysyntää vastaavaksi.

Saarioisten Säilykkeen toimintasektorilla ei lähitulevaisuudessa ole nähtävissä muutoksia kilpailurakenteessa tai kotimaisten valmistajien kesken. Saarioisten Säilykkeen kilpailukyky on keskeisiltä osiltaan kunnossa ja siksi sillä on hyvät edellytykset selvittää tulevaisuuden haasteista. Yhtiön liikevaihdolle on asetettu noin viiden prosentin kasvutavoite vuonna 2003. Tulostavoitteet ovat kuitenkin maltillisempia.

Baltian toiminta

Liiketoiminnan kehittämisen kannalta merkittävää viime vuonna oli Saarioisten etabloituminen Viroon. Konserniin kuuluva Saarioinen Eesti OÜ osti syyskuussa 2002 osake-enemmistön AS Melecosta. Melecon kokonaisliikevaihto vuonna 2002 oli 1,2 miljoonaa euroa. Saarioisten omistusaikana eli syys-joulukuussa liikevaihtoa kertyi 0,4 miljoonaa euroa. Henkilöstöä yhtiön palveluksessa oli 37.

AS Melecon liiketoiminta kehittyi loppuvuoden 2002 aikana hyvin. Tulostavoitteet vuodelle 2003 ovat korkeat ja yhtiö hakee noin 15 prosentin liikevaihdon kasvua. Voimakkaat kasvuodotukset saavutetaan tuotannon volyymin lisäämisellä, markkinoinnilla ja tuotekehitykseen panostamalla. Melecon tuotantotilojen kohentaminen aloitettiin jo viime vuoden aikana, ja kuluvana vuonna investoidaan mm. kylmätilojen rakentamiseen.

Kannattavaa kasvua Baltiassa

Yhtenäisyyttä ja kustannustehokkuutta Baltian toiminnalle haetaan yhdistämällä kuluvan vuoden aikana Saarioinen Eestin ja AS Melecon myynti, markkinointi ja logistiikka. Kokonaisuutena Baltian toiminnan kannattavassa kasvussa on oleellista Saarioisten aktiivinen rooli paikallisilla valmisruokamarkkinoilla. Tämä toteutuu sekä tuotannon että markkinoinnin tehostamisen kautta. Saarioisten tavoitteena on AS Melecon tuotantovolyymin lisääminen ja omien tuotteiden viennin ja markkinoinnin kasvattaminen Virossa.

Markkinakatsaus

Päivittäistavarakaupan kokonaiskehitys vuonna 2002 oli edellistä vuotta hitaampaa. Saarioisten menestys oli parasta tuoreiden valmisruokien markkinoilla, samoin menestys oli kohtalaista muutamissa lihavalmistesegmenteissä. Säilyketuotteiden tuoteryhmä menestyi sen sijaan heikommin ja Saarioinen menetti markkinaosuuksia erityisesti vihannessäilykkeissä.

Uutuustuotteet menestyivät vähittäiskaupassa

Tuoreiden valmisruokien kokonaismarkkinat vuonna 2002 olivat kuluttajahinnoin mitattuna noin 340 miljoonaa euroa. Kehitystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 8,7 %. Markkinoilla on tällä hetkellä kaikki pakkauskoost mukana laskettuna lähes 1500 tuotetta. Valmisruuat ovatkin yksi elintarvikemarkkinoiden nopeimmin kasvavista tuoteryhmistä. Suomalaiset söivät valmisruokia viime vuonna keskimäärin 15 kg/henkilö.

Saarioinen on ollut valmisruokamarkkinoilla selvä markkinaykkönen vuodesta toiseen. Markkinaosuus vuonna 2002 oli 42,9 % ja tuoreiden valmisruokien myynti kehittyi 7,5 % edellisvuoteen verrattuna. Vuoden aikana lanseeratut uutuustuotteet toivat hyvällä onnistumisellaan merkittävän osan koko tuoteryhmän kasvusta. Myös muiden tuotteiden myynti kehittyi suotuisasti: kuusi myydyintä valmisruokatuotetta markkinoilla oli Saarioisten. Myydyimmät tuotteet ovat Saarioisten jauhelihapizza ja kinkkupizza, maksalaatikko on sijalla neljä.

Valmisruokien alatuoteryhmistä (valmiit ateriat, aterian osat ja välipalatuotteet) voimakkaimmin kehittyi valmiiden aterioiden alatuoteryhmä. Saarioisten tuotteiden myyntikehitys tässä ryhmässä oli 12,1 % ja markkinaosuus 55,7 %. Valmiiden aterioiden alatuoteryhmän suurin segmentti ovat perinteiset laatikot, joissa Saarioisten myynti kehittyi 15,8 % ja markkinaosuus oli 67,5 %. Kasvua saavutettiin myös muissa annosruuissa ja erityisesti keitoissa. Ryhmässä tuotiin vuoden alussa markkinoille mm. Saarioisten uudet, laadukkaat keitot: kantarelli- ja savuporojuustokeitto.

Aterian osien alatuoteryhmässä Saarioisten myynti kehittyi vain 1,7 % ja markkinaosuus koko alatuoteryhmässä oli 32,4 %. Heikoimmin menestyi salaattien segmentti ja erityisesti majoneesisalaatti, joissa markkinaosuus putosi 20 prosenttiin.

Saarioisten suurin lanseeraus viime vuonna oli välipalojen alatuoteryhmään kuuluva wrap, joka on täysin uuden tyyppinen, kylmänä nautittava välipalatuote. Se toi kasvua ns. muiden välipalatuotteiden toistaiseksi pienen segmenttiin.

Lihavalmistemarkkinoilla Saarioisten myynti ei kehittynyt toivotulla tavalla. Markkinaosuus koko tuoteryhmässä laski hieman ja oli 5,3 %. Lihavalmistajien suurin alatuoteryhmä on leivän päälliset, joissa Saarioisten markkinaosuus oli 8,3 %. Leikkelemakkaroitten segmentissä markkinaosuus oli kuitenkin 13,6 %. Suomen myydyimmät lauantaimakkarat olivat Saarioisten "tavallinen" lauantaimakkara ja kevyt-lauantai. Myös sipuli- ja jahtimakkaroissa sekä meetvurstissa myydyin tuote oli Saarioisten. Markkinaosuus meetvurstissa oli yli 15 % ja myynnin kehitys melkein 20 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Säilyketuotteiden tuoteryhmässä, erityisesti vihannessäilykkeissä, Saarioisten menestys oli edellisvuotta heikompaa ja markkinaosuuksia menetettiin hieman. Kurkkusäilykkeiden markkinat kehittyivät kuitenkin suotuisasti ja Saarioisten myynti kehittyi keskimääräistä enemmän lähes 14 %, ja markkinaosuutemme oli 12,8 %. Salaattikastikkeissa markkinat kasvoivat 6,7 % ja Saarioinen oli markkinajohtaja 31,4 % osuudella.

HoReCa-markkinat polkivat paikallaan

Kodin ulkopuolella syötyjen annosten määrä pysyi vuonna 2002 edellisen vuoden tasolla. Kahviloiden, ravintoloiden, henkilöstöravintoloiden ja julkishallinnon suurkeittiöiden valmistamien aterioiden määrä oli kaikkiaan 755 miljoonaa kappaletta ja päivittäin kodin ulkopuolisia ateriapalveluja käytti noin 33 % väestöstä.

Markkinakasvun pysähtyminen on kiristänyt entisestään alan hintakilpailua ja vaikutti myös Saarioisten HoReCa-liiketoiminnan kehittymiseen. HoReCa-sekto-

rin haasteellisuuteen vaikuttavat myös eri asiakasryhmien poikkeavat tarpeet. Näiden tarpeiden tyydyttämisessä vuonna 2002 Saarioinen onnistui parhaiten julkishallinnon osalta. Myös entistä tiukemmin ketjuuntuneen henkilöstöravintolasektorin osalta tiivistynyt yhteistyö tuotti positiivisia tuloksia. Ravintolasektorilla kasvuodotukset eivät täysin toteutuneet, koska alan oma kasvu jäi jälkeen ennusteista. Kokonaisuutena Saarioinen säilytti kuitenkin markkina-asemansa lähes 30 prosentin osuudellaan. Erityisen positiivista kehitys oli mm. pakaste-puolivalmisteiden sekä lihavalmisteiden osalta, jossa saavutettiin lähes kymmenen prosentin myyntikasvu.

Tuotevalikoiman osalta HoReCa-sektorilla jatkettiin uutuustuotteiden entistä suunnitelmallisempaa ja asiakasryhmittäin kohdennettua lanseerausta. Samalla vähennettiin markkinoille vuosittain tuotavien uutuuk-sien lukumäärää. Tuotevalikoiman kehittämisessä painopiste on ollut puolivalmisteiden ja kypsien lihatuotteiden ryhmissä, joiden osalta markkinat ovat kasvavat.

HoReCa-sektorilla jatkuvasti kiristyvän hintakilpailun seurauksena tiedon merkitys liiketoiminnan johtamisessa on korostunut ja kustannustehokkuuden vaatimukset ovat nousseet entistä keskeisimmiksi. Saarioisilla kustannustehokkuutta on parannettu kehittämällä ja keskittämällä logistisia ratkaisuja yhteistyössä asiakkaiden ja tukkuliikkeiden kanssa. Asiakkuuksien hallinnan osalta Saarioinen on jatkanut vuonna 2001 käynnistämäänsä kehitysprojektia. Vuonna 2002 projektissa toteutettiin tietojärjestelmä, jonka avulla varmistetaan markkina- ja asiakastietojen saaminen päätöksentekijöiden käyttöön entistä kokonaisvaltaisemmin.

Vienti entisellä tasolla

Viennin osuus Saarioisten liiketoiminnasta on edelleen varsin pieni. Tulevaisuudessa odotusarvot viennin osalta ovat kuitenkin korkeat. Saarioisten päämarkkina-alueita Suomen ulkopuolella ovat Baltian maat, Ruotsi, Norja, Venäjä ja Saksa.

Vientikauppa kävi vuonna 2002 odotetun kaltaisesti ja asetetut tavoitteet saavutettiin suurelta osin.

Ruotsin markkinoilla Saarioisten tuotteita on Annikis-tuotemerkillä markkinoitu ja myyty jo kuusi vuotta. Myynnin kehitys on koko toiminnan ajan ollut positiivista, ja vuonna 2002 tuoreen valmisruoan myynti Ruotsin päivittäistavara-kauppaan kasvoi muutaman prosentin edellisvuoteen verrattuna. Markkina-asema Ruotsissa on lisääntyneestä kilpailusta huolimatta parantunut ja kehityksen odotetaan jatkuvan positiivisena. Saksan osalta luomutuotteiden vienti kehittyi suotuisasti ja näkyvät ovat hyvät. Kuluvana vuonna jakeluverkostoa laajennetaan myös muihin saksankielisiin Euroopan maihin.

Baltian toiminta kehittyi viime vuonna merkittävästi, kun AS Melecon osake-enemmistö siirtyi Saarioisten haltuun. Yritysosto vahvistaa entisestään markkina-asemamme Viron markkinoilla. Myös Venäjän kaupassa on nähtävissä piristymisen merkkejä, vaikka kuluttajien keskimääräinen ostovoima on vielä alhainen. Viime vuonna Saarioinen solmi merkittävän alihankintasopimuksen venäläisen valmisruokayhtiön kanssa. Yhteistyön uskotaan mahdollistavan huomattavan myyntivolyymin kasvun erityisesti pastatuotteiden osalta.

Kaikki markkinakatsauksen vähittäiskauppaa käsittelevät luvut perustuvat ACNielsenin Scan Track -mittauksiin vuodelta 2002.

Henkilöstö

Elintarvikeala on neljänneksi suurin teollisuudenala metalli-, metsä- ja kemianteollisuuden jälkeen. Se työllistää Suomessa noin 40 000 henkilöä yli 700 toimipaikassa. Elintarviketeollisuus on edelleen työvoimavaltainen ala, koneet ja laitteet eivät kaikesta tehokkuudestaan huolimatta selviä elintarvikkeiden valmistuksesta ilman ihmistä, ilman kädentaitoja ja huolenpitoa hygieniasta ja turvallisuudesta.

Saarioinen-konsernissa elintarvikkeita valmisti vuonna 2002 keskimäärin 2116 henkilöä. Yli seitsemänkymmentä prosenttia heistä teki työtään varsinaisessa tuotantoprosessissa, loput tukitoiminnoissa – myynnissä, hallinnossa, tekniikassa. Saarioisten henkilökunnasta yli 60 prosenttia on naisia. Keski-ikä saarioislainen on tänä päivänä 40-vuotias ja ollut talossa 11 vuotta.

Saarioisten toimipisteissä on vuoden 2002 aikana ollut hyvä työllisyystilanne. Henkilöstön kokonaismäärä on vuoden 2002 aikana noussut lievästi, vaikka jäätelötehdas Pietarsaassa myytiin alkuvuodesta ja henkilöstön kokonaismäärä väheni sen myötä yli 30 henkilöllä. Saarioisten tuotantolaitosten merkitys paikkakuntiansa kesätyönantajana oli myös merkittävä kuluneena vuonna.

Uuden keskuslähettämön nouseminen Valkeakoskelle tulee aiheuttamaan henkilöstösiirtoja paikkakunnalta toiselle. Sisäiset rekrytoinnit tehtiin pääosin jo vuoden 2002 puolella, mutta henkilöstön varsinaisen siirtymisen tapahtuu keväällä 2003.

Tutkinnoista pohjaa osaamiseen

Henkilöstön koulutukseen, erityisesti ammatilliseen koulutukseen, on Saarioinen-konsernissa kiinnitetty erityishuomiota viimeisten vuosien aikana. Työntekijöiden ammatillinen osaaminen on ollut keskeinen henkilöstön kehittämisen osa-alue, ja yhtiö onkin systemaattisesti toteuttanut visiotaan osaavasta henkilöstöstä kehittämällä tutkintopohjaista perusosaamista. Elintarvikealan perustutkinnot ovat käytössä koko konsernissa, ja vuonna 2002 aloitettiin elintarvikealan ammattitutkintoon valmistava koulutus, josta opiskelijat saavat todistuksen vuoden 2003 alkupuolella ensimmäisinä Suomessa.

Ammatillisen koulutuksen tehostamisen tavoitteina Saarioisilla on ollut perusosaamisen vahvistaminen, moniosaamisen lisääminen ja oppien soveltaminen käytäntöön. Saarioisilla on jo nyt useita satoja perustutkinnon suorittaneita työntekijöitä, joten pohja on vakaa ja antaa erinomaiset edellytykset jatkaa järjestelmällistä ja säännöllistä koulutusta.

Henkilöstön kehittäminen ja koulutus muilla osa-alueilla noudattaa alan yleisiä piirteitä. Ympäristökoulutusta on annettu koko konsernissa – koulutus valmistee myös ympäristösertifikaatin tuloa. Hygieniapassi-koulutus on käynnistynyt ripeästi vuoden 2002 aikana ja Saarioisten henkilöstö saa kauttaaltaan tarvittavan koulutuksen vuoteen 2004 mennessä, jolloin asetuksen mukaan elintarvikealalla toimivilla tulee olla voimassa oleva hygieniapassi.

Terveellisesti ja turvallisesti

Työturvallisuus ja -suojelu sekä ennaltaehkäisevä terveydenhoito ovat Saarioisilla keskeisiä henkilöstöön liittyviä teemoja. Työsuojelulla halutaan turvata työntekijöiden työkyky, mutta samalla taata myös tuotannon toiminta. Ennaltaehkäisevä terveydenhoito puolestaan kohdistuu koko henkilöstöön mm. ryhmäkohtaisten ter-

veystarkastusten avulla ja esimerkiksi kiinnittämällä huomiota työpisteiden ja -tapojen ergonomiaan.

Tyky-toiminta on aktiivista Saarioinen-konsernin kaikilla toimipaikoilla. Tyky-toiminta kohdistuu työhön ja työympäristöön, työyhteisöön, työntekijän voimavaroihin ja terveyteen sekä ammatilliseen osaamiseen. Toiminta voi olla korjaavaa tai ennaltaehkäisevää. Saarioisilla on toimipaikoillaan tyky-ryhmiä, joiden tehtävänä on pitää huolta edellä mainittujen asioiden toimivuudesta. Saarioinen on ollut mukana valtakunnallisissa jakamiseen liittyvissä tyky-projekteissa ja viimeksi mm. Valkeakosken tuotantolaitoksella työn kuormittavuutta mittaavassa työministeriön ohjelmassa.

Viime vuosina on ponnisteltu kohonneiden sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Elintarvikealalla on jo hygieniasyistä ehkä normaalia enemmän poissaoloja esimerkiksi tavallisten tartuntatautien vuoksi. Systemaattisen tyky-työn, virkeän ennaltaehkäisevän terveydenhoidon ja yhteistoiminnallisuuden ansiosta on jo vuoden 2002 aikana poissaolokäyrä saatu taas osassa konsernia laskeväksi.

Työilmapiiriä mitataan tutkimuksin. Vuosi 2002 oli välivuosi, jonka aikana tutkimuksia ei tehty, mutta vuonna 2003 on jälleen mittausten aika.

Lisää aloitteellisuutta

Aloitetoiminta on henkilöstölle kanava vaikuttaa omaan työhön ja työympäristöön liittyviin asioihin. Aloitetoiminta ei ole ollut Saarioisilla määrällisesti mitattuna kovin merkittävää, mutta aloitetoiminta on kuitenkin kuulunut organisaation toimintatapoihin lähes alusta alkaen. Vuosien varrella tehdyistä aloitteista valtaosa on ollut teknisiä tai toiminnallisia parannusehdotuksia. Parannusehdotukset ovat lisänneet esimerkiksi työpäivän viihtyvyyttä tai työturvallisuutta. NettohyötYPalkki-oon johtaneet aloitteet ovat tulleet palkituiksi useina satoina, jopa tuhansina euroina.

Aloitetoiminnan aktivointi aloitettiin vuoden 2002 aikana, jolloin ryhdyttiin modernisoimaan aloitetoiminnan sääntöjä ja tiedottamaan asiasta enemmän. Vuosi 2003 tulee näyttämään, onko asiaan paneutuminen lisännyt toimintaa niin määrällisesti kuin laadullisestikin.

Ympäristö

Puhtaasta luonnosta hyvää valmista ruokaa on ollut Saarioisten tunnuslause jo 50-luvulta toiminnan alkuajoina lähtien. Sen sisältämä viesti on tänä päivänä entistäkin merkityksellisempi ja ympäristöasioiden hoito on olennainen osa vastuullista yritystoimintaa. Saarioisilla ympäristötyö on tärkeä osa menestyvää ja kannattavaa liiketoimintaa, ja sen edistämiseksi tehdään määrätietoisesti työtä.

Saarioinen-konsernin ensimmäinen ympäristöraportti ilmestyy keväällä 2003. Raportin tavoitteena on välittää sidosryhmillemme ymmärrettävää ja luotettavaa tietoa siitä, miten Saarioinen ympäristöstään huolehtii. Erillisessä raportissa on laajasti käsitelty Saarioisten toiminnan merkittäviä ympäristönäkökohtia ja suorituskyvyn mittareita. Tässä ympäristöasioiden eri näkökohtia käsitellään yleisemmällä tasolla.

Ympäristöpäämäärät

Ympäristönäkökohdalla tarkoitetaan organisaation toimintojen, tuotteiden tai palvelujen osaa, joka voi olla vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Saarioinen on selvittänyt toimintaansa liittyvät merkittävät ympäristönäkökohdat, jotka ovat energia, vesi ja jätteet. Merkittävien ympäristönäkökohtien pohjalta konserni on määritellyt ympäristöpäämääränsä. Päämääränä on tuotantoon suhteutettuna

- vähentää energian käyttöä,
- vähentää veden käyttöä ja pienentää jätevesikuormitusta,
- vähentää jätteiden syntyä ja lisätä jätteiden hyötykäyttöä.

Ympäristöpäämääristä on johdettu tehdaskohtaiset ympäristötavoitteet ja laadittu tuotantoyksiköille omat ympäristöohjelmat. Ohjelmissa on sovittu ympäristöpäämääriä toteuttavista ympäristötavoitteista sekä toimenpiteistä ja aikatauluista, joilla tavoitteet saavutetaan.

Suoritustasoa seurataan

Saarioinen seuraa ympäristösuorituskykyään systemaattisesti niillä konsernin toiminnan alueilla, jotka ovat ympäristön kannalta merkittäviä, ja joihin sillä on vaikutusmahdollisuuksia. Kaikkia suorituskyvyn mittareita valittaessa on otettu huomioon elintarvikeketjun ympäristöraportointia koskevat kotimaiset suositukset sekä kansainväliset GRI-suositukset (Global Reporting Initiative; Sustainability Reporting Guidelines, 2002).

Saarioisten toiminnan näkökulmasta merkittäviä indikaattoreita ovat tuotannon energian ja veden kulutus sekä tuotannon aiheuttama jätekuormitus kaatopaikoille ja vedenpuhdistamoille. Energiaseurannassa mittareina käytetään sekä absoluuttista kulutusta että tuotantoon suhteutettua kulutusta. Lisäksi seurataan käytettyjä energiamuotoja. Veden kulutus on jatkuvassa seurannassa ja jäteveden kuormittavuutta seurataan biologisen hapenkulutuksen avulla. Kaatopaikalle päätyvän jätteen määrän vähentäminen on tavoite, jota seurataan paitsi absoluuttisen jätemäärän avulla myös jätteen hyötykäyttösuuden avulla.

Kolmen pääindikaattorin lisäksi seurataan materiaalivirtaa, tuotevalikoimaa sekä kuljetuksia. Näiden lisäindikaattoreiden seurantatieto on pääasiassa laadullista, mutta auttaa kuitenkin omalta osaltaan hahmottamaan Saarioisten osuutta elintarvikeketjun ympäristövaikutuksien aiheuttajana.

Ympäristötyötä yhdessä sidosryhmien kanssa

Toimintapolitiikassaan Saarioinen sitoutuu tekemään ympäristöyhteistyötä elintarvikeketjun muiden toimijoiden kanssa ympäristöhaittojen pienentämiseksi. Avoin ja aktiivinen viestintä, yhteistyö ja vuorovaikutus keskeisten sidosryhmien kanssa on tämän päivän ympäristötyössä tärkeää. Sidoryhmien näkemykset Saarioisten toiminnasta ja tuotteista ovat kehittämisen välineitä ja ohjaavat osaltaan mm. tuotekehitystä.

Saarioisten sidosryhmäyhteistyö on monimuotoista. Asiakkaiden ja kuluttajien mielipiteitä ja toiveita selvite-

tään vuosittain useiden eri tutkimusten avulla. Yhdessä asiakkaidensa kanssa Saarioinen tekee myös jatkuvaa työtä mm. logistiikkaratkaisujen ja pakkausten kehittämisessä. Elintarvikeketjun muiden toimijoiden kanssa Saarioinen on asiantuntemuksensa mukaisesti keskittynyt ennen kaikkea alkutuotannon kehittämiseen.

Toimintaperiaatteiden mukaisesti Saarioinen osallistuu aktiivisesti oman alansa ympäristötyön kehittämiseen ja tarjoaa asiantuntemustaan lainsäätäjien, viranomaisten ja muiden päätöksentekijöiden käyttöön. Saarioinen panostaa kestäväen kehityksen mukaiseen toimintaan ja osallistuu aktiivisesti eri yhteisöjen kautta toiminnan kehittämiseen. Ympäristötyöhön liittyviä hankkeita onkin viime vuosina ollut useita. Parhaillaan kehitetään yhteistyössä tutkijoiden ja sopimusviljelijöiden kanssa ympäristöystävällisempiä viljelymenetelmiä, joissa paneudutaan erityisesti maan vesitalouteen.

Vastuullinen tuotepolitiikka osa ympäristötyötä

Ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen, tuoteturvallisuus ja -terveellisyys ovat maittavuuden ohella osa hyvää ruokaa. Tänä päivänä asiakkaita ja kuluttajia kiinnostaa yhä enemmän paitsi itse tuotteet myös elintarvikeketjun toiminnan eettiset näkökohdat. Saarioisten vastaus ajan haasteeseen on vastuullinen tuotepolitiikka, jonka painopistealueita ovat tuoteriskien hallinta, tuotannon hygieniat, henkilöstön osaaminen, raaka-aineiden alkuperä ja jäljitettävyyden sekä informatiiviset tuotetiedot.

Saarioisilla tuoteturvallisuus perustuu mahdollisesti uhkaavien vaarojen tunnistamiseen ja riskien hallintaan. Tuotantolaitosten omavalvontasuunnitelmissa puolestaan määritellään yksityiskohtaisesti ne tavat, joilla tuotteiden turvallisuus varmistetaan. Tuotannossaan Saarioinen käyttää pääasiassa kotimaisia raaka-aineita. Suuri osa raaka-aineista tulee suoraan sopimustuottajilta ja -kasvattajilta. Näin raaka-aineiden laatu pystytään takaamaan ja varmistamaan myös alkuperä ja jäljitettävyyden.

Tuotepakkauksissa Saarioinen noudattaa lakisääteisiä merkintöjä laajempaa ilmoittamiskäytäntöä ja pyrkii näin antamaan kuluttajille yhä enemmän selkeää ja ymmär-

rettävää tietoa tuotteista. Tuotteiden kotimaisuudesta kerrotaan tuotepakkauksessa joutsenlippumerkin avulla. Joutsenlippua voi tuotteessa käyttää, jos kaikki eläinperäiset raaka-aineet ja vähintään 75 % muista raaka-aineista on kotimaisia. Saarioinen käyttää tuotteissaan myös Sydänmerkkiä. Sydänmerkki on Suomen Sydänliiton ja Suomen Diabetesliiton yhteinen merkki, joka kertoo, että tuote on ryhmässään parempi valinta sydämen hyvinvoinnin kannalta.

Erillistä ympäristöraporttia voi tilata konsernin viestintäosastolta, puh. (03) 244 7207, annemari.backman@saarioinen.fi. Lisätietoja ympäristöasioista myös Saarioisten internet-sivuilla (www.saarioinen.fi).

Hallituksen toimintakertomus

1.1.2002–31.12.2002

Katsaus tilikaudelle

Vuonna 2002 konsernin liiketoiminnassa ja rakenteessa tapahtui seuraavia muutoksia: jäätelön valmistus Pietarsaassa ja jäätelön markkinointi loppuivat, Virosta ostettiin valmisruokia valmistavan AS Melecon osake-enemmistö ja Ab Opportunas Oy sulautui Saarioinen Oy:öön.

Konsernin liikevaihto oli 267,8 miljoonaa euroa, mikä oli 0,2 % edellistä vuotta vähemmän. Lasku aiheutui jäätelöliiketoiminnasta luopumisesta ja muun liiketoiminnan vähäisestä kasvusta. Muun kuin jäätelöliiketoiminnan liikevaihto kasvoi 1,2 % edellisestä vuodesta.

Liikevoitto ja tulos rahoituserien jälkeen paranivat selvästi edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevoitto oli 19,7 miljoonaa euroa eli 7,3 % liikevaihdosta. Tulos rahoituserien jälkeen oli 19,0 miljoonaa euroa eli 7,1 % liikevaihdosta. Tulos parani 5,1 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Tulosparannuksen keskeiset tekijät olivat säästöt kiinteissä toimintakuluissa ja pääomakulujen lasku.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 18,3 miljoonaa euroa, mihin sisältyy vähennyksenä jäätelöliiketoiminnan käyttöomaisuuden myyntejä. Lisäksi valitun rahoitusratkaisun vuoksi osa lähettämöinvestoinnista ei kirjaudu taseeseen käyttöomaisuutena, vaan leasing-vas- tuuna ja aikanaan vuokrina tuloslaskelmaan. Siten konsernin vuoden 2002 bruttoinvestoinnit olivat kaikkien aikojen suurimmat. Merkittävin investointikohde oli Valkeakoskelle rakennettava keskuslähettämö, jonka raken- nus valmistui joulukuussa 2002. Koneiden ja tietotek- niikan toimitukset olivat tilinpäätösvaiheessa vielä kes- ken. Muut investoinnit olivat pääosin tuottavuuden parantamiseen liittyviä ja korvausinvestointeja.

Konsernin rahoitusasema säilyi edelleen vakaana. Omavaraisuusaste nousi edellisestä vuodesta ja oli tili- kauden lopussa 52,6 %. Maksuvalmius oli hyvä koko vuoden.

Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 2116 hen- kilöä, missä oli kasvua runsaat 1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstön kasvu johtui osittain myös AS Melecon osake-enemmistön hankinnasta.

Näkymät alkaneelle tilikaudelle

Valkeakosken keskuslähettämö valmistuu kesällä 2003 ja otetaan vaiheittain käyttöön tilikauden jälkipuoliskol- la. Investoinnin hyödyt näkyvät tulosparannuksena kui- tenkin vasta vuonna 2004. Keskuslähettämöinvestoin- nin vuoksi tuotantolaitoksilta vapautuu lähettämötiloja, joiden käytöstä tehdään päätökset tilikauden aikana.

Konsernin liikevaihdon ennakoidaan kasvavan vajaat viisi prosenttia. Tulos säilynee hyvänä. Investointien taso palautuu lähelle vuotuista poistotarvetta, mikä auttaa omavaraisuusasteen säilymistä nykypäivällä.

Hallitus

Yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet Juhani Avotie puheenjohtajana, Pentti Avotie varapuheenjohtajana sekä Erkki Isokangas, Heikki Hytönen, Erkki Tavi ja Kari Tupeli varsinaisina jäseninä. Risto Härkönen oli halli- tuksen jäsen 3.4.2002 asti. Toimitusjohtajana on toimi- nut Erkki Isokangas.

Konsernituloslaskelma (Luvut 1000 euroa)

	Liite	1.1.–31.12.2002	1.1.–31.12.2001
LIKEVAIHTO	2.1	267 807	268 330
Valmisvarastojen muutos (lisäys+/vähennys–)		1 176	167
Liiketoiminnan muut tuotot		2 797	1 473
Materiaalit ja palvelut	2.2	–120 017	–122 621
Henkilöstökulut	2.3	–67 025	–65 083
Poistot ja arvonalentumiset	2.4	–12 328	–13 340
Liiketoiminnan muut kulut		–52 733	–53 347
LIKEVOITTO		19 677	15 579
Rahoitustuotot ja -kulut	2.5	–715	–1 671
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		18 962	13 908
Satunnaiset erät	2.6	–6 666	–3 800
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		12 296	10 108
Tuloverot	2.8	–2 399	–2 397
Vähemmistön osuus		–119	–84
TILIKAUDEN TULOS		9 778	7 627

Konsernitase

(Luvut 1000 euroa)

	Liite	31.12.2002	31.12.2001
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1	2 198	2 347
Konserniliikearvo	3.1	208	70
Aineelliset hyödykkeet	3.2	111 372	105 326
Sijoitukset	3.3		
Osuudet osakkuusyrityksissä		448	448
Muut sijoitukset		787	888
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		0	4 124
Muut saamiset		637	693
Sijoitukset yhteensä		1 872	6 153
Pysyvät vastaavat yhteensä		115 650	113 896
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	3.4	22 856	20 441
Lyhytaikaiset saamiset	3.5	34 970	36 791
Rahoitusarvopaperit	3.6	989	1 100
Rahat ja pankkisaamiset		8 778	9 378
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		67 593	67 710
VASTAAVAA YHTEENSÄ		183 243	181 606
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3.7	8 961	8 961
Käyttörahassto		76 543	74 244
Tilikauden tulos		9 778	7 627
Oma pääoma yhteensä		95 282	90 832
Vähemmistöosuus		1 059	820
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka	3.8	10 140	11 992
Pitkäaikainen vieras pääoma	3.9	36 374	32 733
Lyhytaikainen vieras pääoma	3.10	40 388	45 229
Vieras pääoma yhteensä		86 902	89 954
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		183 243	181 606

Rahoituslaskelmat

(Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
LIIKETOIMINTA				
Tulorahoitus				
Liikevoitto	19 677	15 579	350	187
Poistot ja muut oikaisut	12 448	13 341	904	1 023
Rahoituskulut, netto	-715	-1 671	164	323
Satunnaiset erät	-6 666	-3 800	12 976	587
Verot -4 251	-3 031	-3 471	-443	
Tulorahoitus yhteensä	20 493	20 418	10 923	1 677
Nettokäyttöpääoman muutos				
Lyhytaikaiset liikesaamiset (lisäys -)	1 821	-3 748	1 892	-2 710
Vaihto-omaisuus (lisäys -)	-2 415	-153	2	45
Lyhytaikainen vieras pääoma (lisäys +)	-3 087	4 923	2 229	2 533
Muutos yhteensä	-3 681	1 022	4 123	-132
Liiketoiminnan kassavirta yhteensä	16 812	21 440	15 046	1 545
INVESTOINNIT				
Nettoinvestointien kassavirta	-18 262	-10 849	-9 725	-1 544
RAHOITUS				
Lainojen muutos (lisäys +)	1 887	-5 051	4 789	-3 594
Lainasaamisten muutos (lisäys -)	4 180	-2 394	-5 643	6 810
Osingonjako	-5 328	-3 136	-5 328	-3 136
Rahoituksen kassavirta	739	-10 581	-6 182	80
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS				
Likvidit varat alussa	10 478	10 468	10 336	10 255
Likvidit varat lopussa	9 767	10 478	9 475	10 336

Emoyhtiön tuloslaskelma (Luvut 1000 euroa)

	Liite	1.1.–31.12.2002	1.1.–31.12.2001
LIKEVAIHTO	2.1	283 102	287 854
Valmisvarastojen muutos (lisäys+/vähennys–)		–3	–45
Liiketoiminnan muut tuotot		984	1 289
Materiaalit ja palvelut	2.2	–246 732	–249 217
Henkilöstökulut	2.3	–8 117	–8 114
Poistot ja arvonalentumiset	2.4	–904	–1 023
Liiketoiminnan muut kulut		–27 980	–30 557
LIKEVOITTO		350	187
Rahoitustuotot ja -kulut	2.5	164	323
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		514	510
Satunnaiset erät	2.6	12 976	587
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		13 490	1 097
Tilinpäätössiirrot	2.7	274	306
Tuloverot	2.8	–3 471	–443
TILIKAUDEN TULOS		10 293	960

Emoyhtiön tase

(Luvut 1000 euroa)

	Liite	31.12.2002	31.12.2001
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1	1 232	1 114
Aineelliset hyödykkeet	3.2	17 917	8 591
Sijoitukset	3.3		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		35 954	36 577
Osuudet osakkuusyhteisöissä		423	423
Muut sijoitukset		214	214
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		25 397	19 716
Muut saamiset		474	512
Sijoitukset yhteensä		62 462	57 442
Pysyvät vastaavat yhteensä		81 611	67 147
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	3.4	27	29
Lyhytaikaiset saamiset	3.5	31 714	33 606
Rahoitusarvopaperit	3.6	989	1 100
Rahat ja pankkisaamiset		8 486	9 236
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		41 216	43 971
VASTAAVAA YHTEENSÄ		122 827	111 118
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3.7	8 961	8 961
Käyttörahasto		29 776	34 144
Tilikauden tulos		10 293	960
Oma pääoma yhteensä		49 030	44 065
Tilinpäätössiirtojen kertymä	3.8	8 488	8 762
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	3.9	23 378	18 378
Lyhytaikainen vieras pääoma	3.10	41 931	39 913
Vieras pääoma yhteensä		65 309	58 291
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		122 827	111 118

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Yleistä

Saariainen Oy:n emoyhtiö on Artekno Oy, jonka kotipaikka on Tampere ja joka on laatinut oman konsernitilinpäätöksensä. Se säilytetään osoitteessa Järvensivuntie 1, 33100 Tampere.

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoituslaskelmaan sisältyvät emoyhtiön Saariainen Oy:n lisäksi Ruoka-Saariainen Oy, Liha-Saariainen Oy, Saarioisten Säilyke Oy, Pietarsaaren jäätelötehdas Oy, Arsaar Oy ja Kiinteistö Oy Laukaantie 10 sekä Saariainen Eesti OÜ ja AS Meleco Tallinnassa Virossa ja Finnsaar AB Tukholmassa Ruotsissa.

Konsernitilinpäätöksessä on jätetty konserniin kuuluvista yhtiöistä pois Herkku-Broiler Oy ja Saarioisten Jyväbroiler Oy, koska ne eivät ole toimineet tilikauden aikana sekä Asunto Oy Masonpelto, koska sen toiminta on ollut vähäistä tilikauden aikana eikä se ole harjoittanut liiketoimintaa. Näillä toimenpiteillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen eikä vapaaseen omaan pääomaan.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on vähäinen, minkä vuoksi osuutta ei ole tuloslaskelmassa esitetty eikä taseessa siten ole tehty eliminointeja.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa on käytetty hankintamenomenetelmää.

Konsernitaseessa on eliminoitu keskinäiset saamiset ja velat. Konsernituloslaskelmassa on puolestaan eliminoitu yhtiöiden väliset myynnit, sisäiset hyvitykset ja veloitukset, sisäinen kate sekä voitonjako.

Konsernitilinpäätöksessä tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Poistoperiaatteet

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömään hankintamenoon. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasa-poistoina käyttöomaisuusesineiden arvioidun taloudel-

lisen pitoajan perusteella. Käyttöomaisuuden myyntitappiot on kirjattu suunnitelman mukaisten poistojen lisäyksenä ja myyntivoitot on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Konsernissa käytetyt poistoajat:

Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Koneet ja kalusto	5–15 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3–5 vuotta

Arvonkorotusperiaatteet

Tytäryhtiöosakkeiden arvonkorotukset perustuvat osakkeiden hankintamenon ylittäviin substanssiarvoihin.

Maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset perustuvat yhtiöissä laadittuihin arvioihin. Arvonmääritysmenetelminä on käytetty neliöhintamenetelmää ja toteutuneiden kiinteistökauppojen vertailuhintoja.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatetta noudattaen välittömään hankintahintaan, kuitenkin enintään todennäköiseen luovutushintaan.

Valuuttamääräisten erien käsittely

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä olennaiset avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset erät on arvostettu Euroopan keskuspankin noteeraamiin tilinpäätöspäivän keskikurssiin. Kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Eläkekulujen käsittely

Eläkkeet hoidetaan eläkevakuutuksilla. Tilikauden eläkekulut on kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi tuloslaskelmaan.

Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Tutkimus- ja tuotekehityskulut on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan. Niiden määrä on alle 1 % liikevaihdosta.

2. Tuloslaskelman liitetiedot (Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
2.1 LIIKEVAIHTO				
Liikevaihto markkina-alueittain				
Kotimaa				
Myynti konserniyhtiöille			36 530	38 692
Muu myynti			243 158	245 587
Kotimaa yhteensä	263 333	264 523	279 688	284 278
Vienti	4 474	3 807	3 414	3 576
Liikevaihto yhteensä	267 807	268 330	283 102	287 854
2.2 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-117 752	-119 287	-246 531	-248 948
Varaston muutos +/-	1 075	-15	0	0
Yhteensä	-116 677	-119 302	-246 531	-248 948
Ulkopuolisilta ostetut palvelut	-3 340	-3 319	-201	-270
Yhteensä	-120 017	-122 621	-246 732	-249 217
2.3 HENKILÖSTÖKULUT				
Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet	-705	-593	-371	-300
Muut palkat ja palkkiot	-52 928	-50 910	-6 201	-6 266
Eläkekulut	-8 461	-7 940	-1 156	-1 048
Muut henkilösivukulut	-4 931	-5 640	-389	-500
Yhteensä	-67 025	-65 083	-8 117	-8 114
Henkilöstön määrä keskimäärin				
– toimihenkilöt	458	445	201	201
– työntekijät	1 658	1 647	0	0
Yhteensä	2 116	2 092	201	201
LÄHIPIIRIVASTUUT				
Konsernin johdon eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.				
Osakkeenomistajille tai johdolle ei ole myönnetty lainoja.				
2.4 POISTOT JA ARVONALENNUKSET				
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä josta konserniaktiivan poisto	-12 328 -35	-13 340 -126	-904	-1 023

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
2.5 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Osinkotuotot				
Muilta	4	6	2	3
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	294	127	1 042	1 406
Tuotot pitkäaikaisista sijoituksista yht.	298	133	1 044	1 409
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	507	745	285	525
Rahoitustuotot yhteensä	805	878	1 330	1 934
Sijoitusten arvonalennukset				
Pitkäaikaisista sijoituksista	-123	-578	-123	-578
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	0	0	-412	-143
Muille	-1 397	-1 971	-631	-891
Rahoituskulut yhteensä	-1 520	-2 549	-1 166	-1 612
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-715	-1 671	164	322
2.6 SATUNNAISET ERÄT				
Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset	0	0	17 200	4 200
Fuusiovoitto	0	0	1 874	0
Satunnaiset kulut				
Annetut konserniavustukset	-5 000	-3 800	-5 000	-3 613
Lopetettujen liiketoimintojen lopetuskulut	-1 666	0	-1 098	0
Satunnaiset erät yhteensä	-6 666	-3 800	12 976	587
2.7 TILINPÄÄTÖSSIIRROT				
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus			274	306
Yhteensä			274	306
2.8 TULOVEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-4 251	-3 031	-3 471	-443
Laskennallisen verovelan muutos	1 852	634		
Yhteensä	-2 399	-2 397	-3 471	-443

3. Taseen liitetiedot (Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
3.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	637	638	236	236
Lisäykset	194	0	138	0
Vähennykset	-1	-1	0	0
Hankintameno 31.12.	830	637	374	236
Kertyneet poistot 1.1.	-142	-125	-101	-84
Tilikauden poistot	-19	-17	-19	-17
Kertyneet poistot 31.12.	-161	-142	-120	-101
Kirjanpitoarvo 31.12.	669	495	254	135
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	10 601	9 963	4 363	3 915
Lisäykset	432	639	406	448
Vähennykset	-53	-1	0	0
Hankintameno 31.12.	10 980	10 601	4 769	4 363
Kertyneet poistot 1.1.	-8 749	-7 046	-3 385	-3 035
Vähennysten ja siirtojen poistot	46	0	0	0
Tilikauden poistot	-748	-1 703	-407	-349
Kertyneet poistot 31.12.	-9 451	-8 749	-3 791	-3 385
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 529	1 852	978	979
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 198	2 347	1 232	1 114
3.1 KONSERNILIIKEARVO				
Hankintameno 1.1.	1 154	1 154		
Lisäykset	173	0		
Hankintameno 31.12.	1 327	1 154		
Kertyneet poistot 1.1.	-1 084	-958		
Tilikauden poistot	-35	-126		
Kertyneet poistot 31.12.	-1 119	-1 084		
Kirjanpitoarvo 31.12.	208	70		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
3.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	2 803	2 816	691	691
Lisäykset	304	0	123	0
Vähennykset	-17	-13	0	0
Hankintameno 31.12.	3 090	2 803	814	691
Arvonkorotukset	1 110	1 110	1 110	1 110
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 200	3 913	1 924	1 801
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	90 025	84 468	9 043	9 025
Lisäykset	2 867	5 574	7	18
Vähennykset	-1 805	-17	0	0
Hankintameno 31.12.	91 087	90 025	9 050	9 043
Kertyneet poistot 1.1.	-31 823	-28 783	-3 780	-3 487
Vähennysten ja siirtojen poistot	880	8	0	0
Tilikauden poistot	-3 904	-3 048	-283	-293
Kertyneet poistot 31.12.	-34 847	-31 823	-4 064	-3 780
Arvonkorotukset	7 467	7 467	67	67
Kirjanpitoarvo 31.12.	63 707	65 669	5 054	5 330
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	98 018	95 841	2 340	2 861
Lisäykset	7 734	5 438	76	220
Vähennykset	-7 289	-3 261	-156	-742
Hankintameno 31.12.	98 463	98 018	2 260	2 340
Kertyneet poistot 1.1.	-63 714	-58 127	-1 834	-2 210
Vähennysten ja siirtojen poistot	6 188	2 558	152	606
Tilikauden poistot	-8 633	-8 145	-193	-229
Kertyneet poistot 31.12.	-66 159	-63 714	-1 875	-1 834
Kirjanpitoarvo 31.12.	32 304	34 304	385	506
Koneiden ja laitteiden tasearvo 31.12.	30 065	30 391	127	192
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	0	0		
Lisäykset	30	0		
Hankintameno 31.12.	30	0		
Kirjanpitoarvo 31.12.	30	0		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	1 440	1 936	954	214
Lisäykset	10 300	1 384	9 749	898
Vähennykset	-609	-1 880	-149	-158
Hankintameno 31.12.	11 131	1 440	10 554	954
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 131	1 440	10 554	954
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	111 372	105 326	17 917	8 591

3.3 SIOITUKSET

KONSERNI	Osakkeet			Saamiset		
		Omistus-yhteys-yritykset	Muut	Konserni-yritykset	Muut	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.		448	888	4 124	693	6 153
Vähennykset		0	-101	-4 124	-56	-4 281
Hankintameno 31.12.		448	787	0	637	1 872
Kirjanpitoarvo 31.12.		448	787	0	637	1 872
EMOYHTIÖ	Osakkeet			Saamiset		
	Konserni-yritykset	Omistus-yhteys-yritykset	Muut	Konserni-yritykset	Muut	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.	29 177	423	214	19 716	512	50 041
Lisäykset	1 603	0	0	9 806	0	11 409
Vähennykset	-2 226	0	0	-4 124	-38	-6 388
Hankintameno 31.12.	28 554	423	214	25 397	474	55 062
Arvonkorotukset 1.1.	7 400					7 400
Arvonkorotukset 31.12.	7 400					7 400
Kirjanpitoarvo 31.12.	35 954	423	214	25 397	474	62 462

KONSERNIYRITYKSET		Konsernin omistusosuus%	Emoyhtiön omistusosuus%
Finnsaar Ab	Tukholma, Ruotsi	100,0	100,0
Pietarsaaren jäätelötehdas Oy	Pietarsaari	100,0	100,0
Ruoka-Saarioinen Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioinen Eesti OÜ	Tallinna, Viro	100,0	100,0
Saarioisten Jyväbroiler Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioisten Säilyke Oy	Tampere	100,0	100,0
Liha-Saarioinen Oy	Tampere	100,0	69,3
Herkku-Broiler Oy	Sahalahti	96,0	96,0
Arsaar Oy	Tampere	65,0	65,0
Kiinteistö Oy Laukaantie 10	Jyväskylä	100,0	
AS Meleco	Tallinna, Viro	70,0	
As. Oy Masonpelto	Sahalahti	56,8	

OSAKKUUSYRITYKSET	Konsernin omistusosuus%	Emoyhtiön omistusosuus-%	Tilinpäätöspvm	Oma pääoma	Kirjanpidon tulos
FST Livs Försäljnings Ab, Kungshamn Ruotsi *	33,3	33,3	31.12.02	743	-11
Tuoretie Oy, Vantaa	33,3	33,3	31.12.02	820	10
Findest Protein Oy, Kaustinen	20,0	20,0	31.12.02	595	2
Satalab Oy, Huittinen	24,8		31.12.02	77	19

* luvut 1000 SEK

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
3.4 VAIHTO-OMAIUUUS				
Aineet ja tarvikkeet	12 288	11 193	0	0
Valmiit tuotteet/tavarat	10 568	9 248	27	30
Yhteensä	22 856	20 441	27	30
3.5 LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	31 533	33 475	29 846	32 100
Lainasaamiset	56	18	1	1
Muut saamiset	1 725	402	1 645	385
Siirtosaamiset	1 604	2 862	89	935
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset	31	5	133	185
Siirtosaamiset	21	29	0	0
Yhteensä	52	34	133	185
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	34 970	36 791	31 714	33 606
3.6 RAHOITUSARVOPAPERIT				
Jälleenhankinta-arvo	994	1 119	994	1 119
Kirjanpitoarvo	989	1 100	989	1 100
Erotus	5	19	5	19
3.7 OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma 1.1.	8 961	8 961	8 961	8 961
Osakepääoma 31.12.	8 961	8 961	8 961	8 961
Käyttörahassto 1.1.	74 244	71 826	34 144	36 208
Edellisen tilikauden tulos	7 627	5 554	959	1 073
Osingonjako	-5 328	-3 136	-5 328	-3 136
Käyttörahassto 31.12.	76 543	74 244	29 775	34 144
Tilikauden tulos	9 778	7 627	10 293	959
Oma pääoma yhteensä	95 282	90 832	49 030	44 064
3.8 TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Kertynyt poistoero			8 488	8 762

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
3.8 LASKENNALLINEN VEROVELKA				
Tilinpäätössiirroista	10 140	11 992		
3.9 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	33 494	31 427	18 174	14 777
Eläkelainat	168	336	168	336
Lainat saman konsernin yrityksiltä	2 168	0	4 531	2 424
Muut pitkäaikaiset lainat	544	970	505	841
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	36 374	32 733	23 378	18 378
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua:				
Lainat rahoituslaitoksilta	11 031	9 679	4 602	2 383
Lainat saman konsernin yrityksiltä	2 168	0	4 531	2 424
3.10 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	2 050	3 557	911	280
Eläkelainat	168	168	168	168
Saadut ennakot	21	17	0	0
Ostovelat	16 761	15 910	4 999	4 366
Muut velat	6 389	4 314	2 077	752
Siirtovelat	14 709	14 665	2 903	3 242
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat	290	276	30 873	29 595
Siirtovelat	0	6 322	0	1 508
Yhteensä	290	6 598	30 873	31 104
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	40 388	45 229	41 931	39 913
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:				
– henkilöstökulujaksotukset	12 683	12 190	1 136	1 383
– muut	2 026	2 475	1 768	1 859
Korottomat velat				
Lyhytaikainen	37 711	40 798	40 511	38 918

4. Muut liitetiedot (Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2002	2001	2002	2001
ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT				
4.1 Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tai muita vakuuksia				
Rahalaitoslainat	36 473	36 545	19 926	16 445
4.2 Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut				
Takaukset				
Konserniyritysten puolesta	0	0	450	3 425
Muut	391	569	378	532
Yhteensä	391	569	828	3 956
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 200	1 010	904	818
Myöhemmin maksettavat	8 254	916	7 914	758
Yhteensä	9 454	1 926	8 818	1 576
4.3 Yleisvakuutena annetut kiinnitykset ja muut vakuudet				
Annetut kiinteistökiinnitykset	33 897	40 075	5 130	5 130
Annetut yritysikiinnitykset	0	2 481	0	0
Annetut muut vakuudet	17 606	19 815	17 606	19 815
Yhteensä	51 503	62 371	22 736	24 944

VOITONJAKOEHDOTUS

Saarioinen Oy:n vapaa oma pääoma 31.12.2002 on:

Käyttörahassto	29 775 401,93 euroa
Tilikauden voitto	10 293 332,79 euroa
Yhteensä	40 068 734,72 euroa

Tästä jakokelpoisia varoja on 40 068 734,72 euroa.

Saarioinen konsernin vapaa oma pääoma 31.12.2002 on

Käyttörahassto	76 543 000,00 euroa
Tilikauden voitto	9 778 000,00 euroa
Yhteensä	86 321 000,00 euroa

Tästä jakokelpoisia varoja on 57 166 000,00 euroa.

Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan osakkeelta 12 euroa eli yhteensä 6 393 600,00 euroa ja että loppu kirjataan käyttörahasstoon.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 26. maaliskuuta 2003

Juhani Avotie
hallituksen
puheenjohtaja

Pentti Avotie
hallituksen
varapuheenjohtaja

Erkki Isokangas
hallituksen jäsen,
toimitusjohtaja

Heikki Hytönen
hallituksen jäsen

Erkki P. Tavi
hallituksen jäsen

Kari Tupeli
hallituksen jäsen

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella 27. päivänä maaliskuuta 2003
PricewaterhouseCoopers Oy

Hannu Pellinen, KHT

Janne Rajalahti, KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Saarioinen Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Saarioinen Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksiin voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Tampereella maaliskuun 27. päivänä 2003

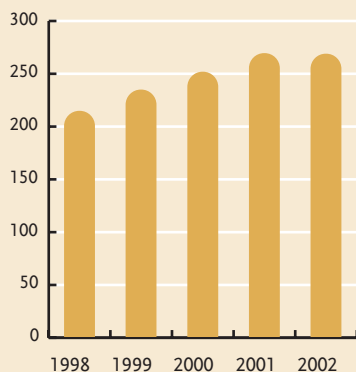
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Hannu Pellinen, KHT

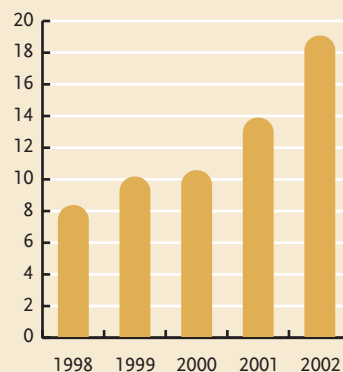
Janne Rajalahti, KHT

Konsernin avainluvut graafisesti

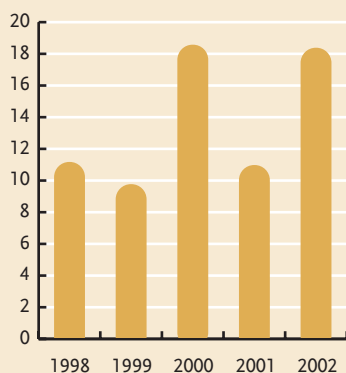
LIKEVAIHTO (milj. euroa)

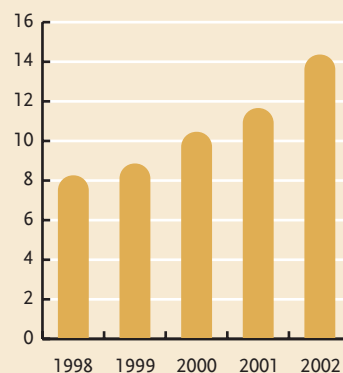
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ (milj. euroa)

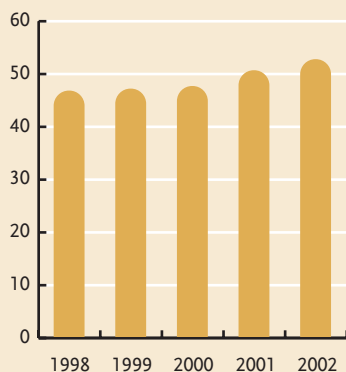
INVESTOINNIT (milj. euroa)

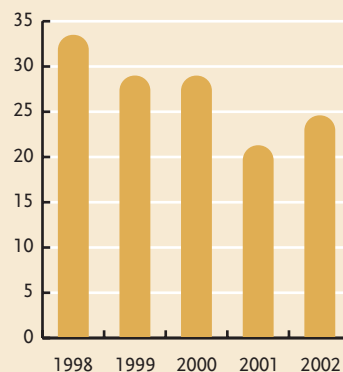
SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO (%)

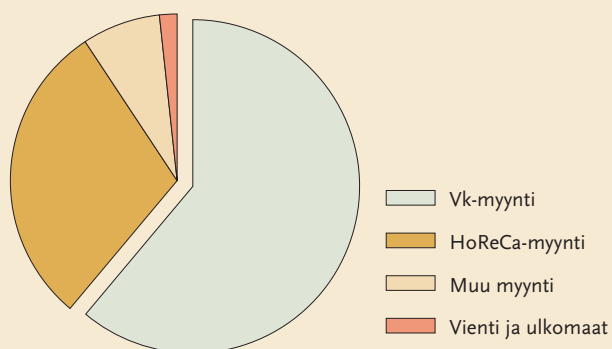
OMAVARAISUUSASTE (%)

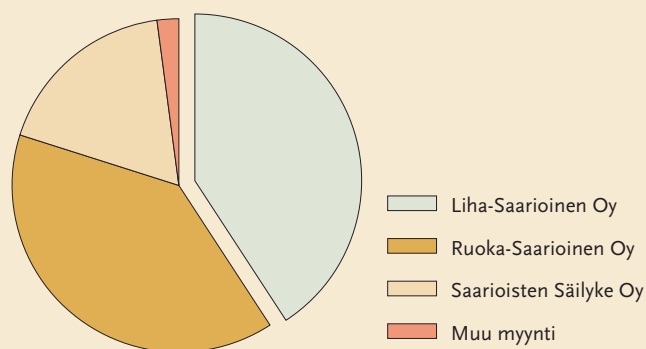
KOROLLISET NETTOVELAT (milj. euroa)

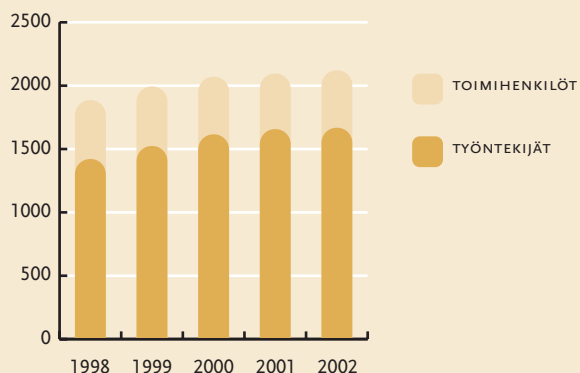
MYNNIN JAKAUTUMINEN SEKTOREITTAIN 2002

MYNNIN JAKAUTUMINEN YHTIÖITTÄIN 2002

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ (KESKIMÄÄRIN)

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVA

Sijoitetun pääoman tuotto	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} + \text{Korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Korottomat velat}}$
Maksuvalmiussuhde	$\frac{\text{Vaihtuvat vastaavat} - \text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$
Omavaraisuusaste	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}}$
Korolliset nettovelat	$\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{Korolliset saamiset}$

Yhteystiedot

SAARIOINEN OY

Pääkonttori

Järvensivuntie 1, PL 108
33101 Tampere
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 7261
email: etunimi.sukunimi@saarioinen.fi
<http://www.saarioinen.fi>

Etelä-Suomen myyntikonttori

Mestarintie 17
01730 Vantaa
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 8422

SAARIOISTEN SÄILYKE OY

Huittisten tuotantolaitos
Teollisuustie 4
32700 Huittinen
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 8225

SAARIOINEN EESTI OÜ / AS MELECO

Männiku tee 102/3
11216 Tallinna, Eesti
puh. +372 655 9190
+372 659 3020
fax +372 659 3021

LIHA-SAARIOINEN OY

Valkeakosken ruokatehdas

Tikinmaankatu 21, PL 122
37601 Valkeakoski
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 7777

Jyväskylän lihanjalostuslaitos

Suluntie 1, PL 2
40351 Jyväskylä
puh. (014) 333 7211
fax (014) 333 7166

FINNSAAR AB

Solkraftsvägen 25
s-13570 Tukholma, Ruotsi
puh. +46 8 5565 8470
fax. +46 8 742 1138
www.annikkis.tm.se

RUOKA-SAARIOINEN OY

Sahalahden valmisruokatehdas

Isoniementie 76
36420 Sahalahti
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 7960

Graafinen suunnittelu Harri Heikkilä Oy

Hämeen Kirjapaino Oy 2003

Kirjapainolle on myönnetty

Pohjoismaisen Joutsen-ympäristömerkin käyttöoikeus

441 209
Painotuote

